

FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE

1. ČAS

dr Tanja Laković

Opšte informacije

Kontakt e-mail:

tanjavu@ucg.ac.me

Konsultacije:

Četvrtak : 15:30-16:30

kabinet br. 405/IV

Tanja Laković

Program rada

I nedelja	Upoznavanje sa ciljem i načinom rada
II nedelja	Konceptulani okvir i (IASB) Etički kodeks profesionalnih računovođa (IFAC)
III nedelja	MRS 1, MRS 7
IV nedelja	MRS 16; MRS 38, MRS 40;
V nedelja	MRS 36
VI nedelja	MRS 37
VII nedelja	MRS 12

Program rada

VIII nedelja	Kolokvijum
IX nedelja	Podijela seminarskih radova
X nedelja	Poporavni kolokvijum
XI, XII;XII nedelja	Seminarski radovi (prof. dr Milijana Burić Novovic)
Januar	Završni ispit

Ishodi učenja

- upoznavanje i razumijevanje MSFI zahtjeve za pripremu cjelovitog skupa finansijskih izvještaja opše namjene
- upoznavanje i razumijevanje MSFI zahtjeve za priznavanje, mjerenje i objavljivanje određenih elemenata finansijskih izvještaja opše namjene

Opšte informacije o ispitu

Kolokvijum

35poena

Završni ispit

35poena

Seminarski rad

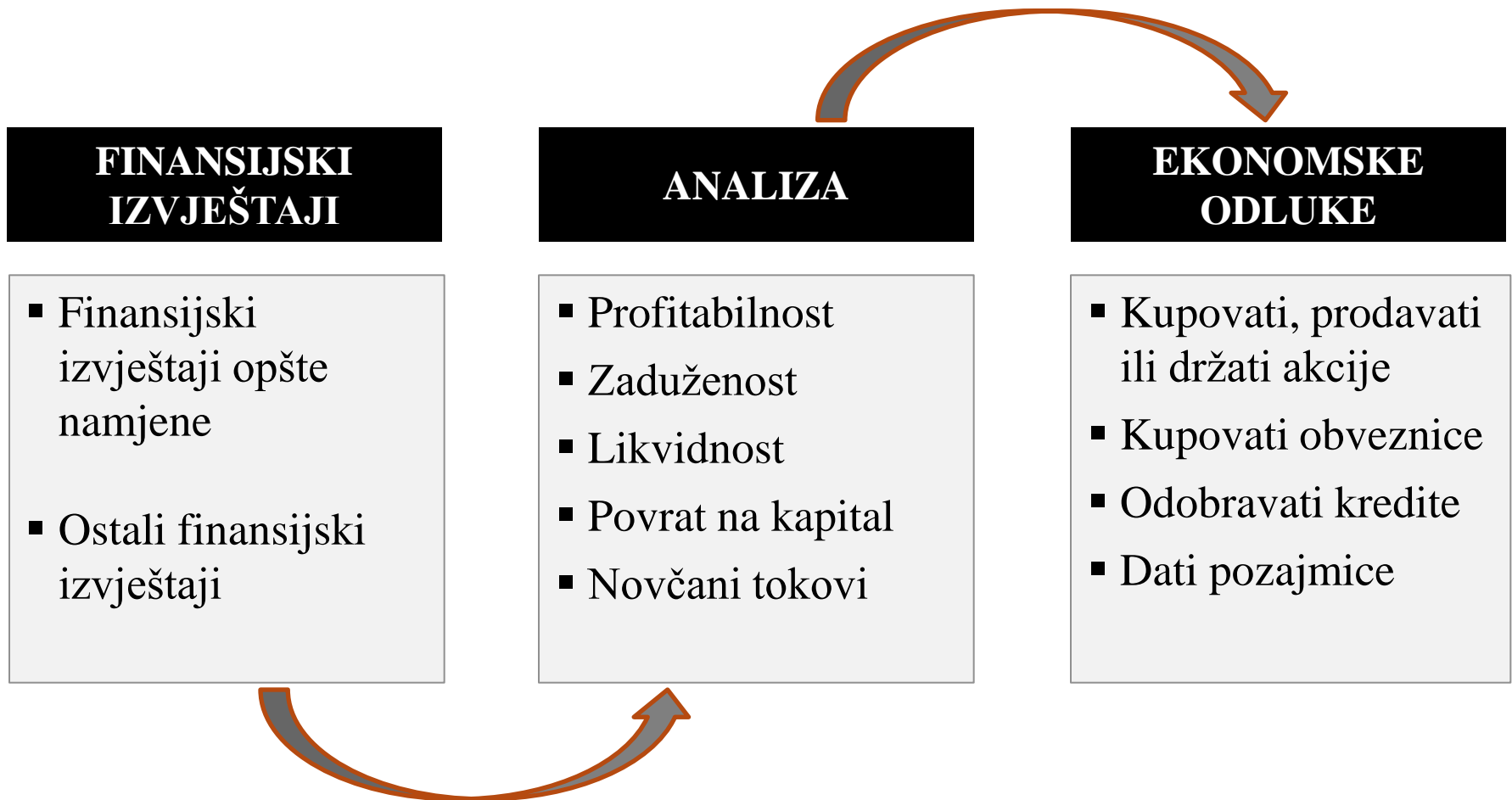
30poena

I predavanje

UVOD

Odnos finansijskog izvještavanja i ekonomskih odluka korisnika

Finansijsko izvještavanje

Finansijsko izvještavanje

standardizovani jezik komunikacije između tržišnih učesnika

Svrha

učiniti transparentnim i uporedivim sve značajne efekte poslovnih transakcija i događaja koji utiču na imovinski, i prinosni položaj privrednog subjekta, performanse poslovanja i njegovu adaptivnost na promjene u okruženju za potrebe procesa odlučivanja

Cilj

obezbijediti **korisne** informacije za korisnike finansijskih izvještaja

Transparentnost \Leftrightarrow Odgovornost

Objelodanjivanje je proces i metodologija obezbjeđivanja informacija kroz pravovremenu distribuciju korisnicima

Transparentnost predstavlja dostupnost, vidljivost i razumljivost informacija o postojećim uslovima, odlukama i aktivnostima za sve tržišne učesnika

Odgovornost (engl. Accountability) se odnosi na potrebu da tržišni učesnici, uključujući i tržišne regulatore, opravdaju svoje aktivnosti i prihvate odgovornost za svoje odluke i rezultate

Finansijsko izvještavanje kao determinanta ekonomskog razvoja

Nema transparentnosti ...

=> Nema povjerenja ...

=> Nema kredita ...

=> Nema investiranja ...

=> Nema ekonomskog razvoja

<https://www.youtube.com/watch?v=EESYomdoeCs>

II predavanje

PROFESIONALNA ETIKA

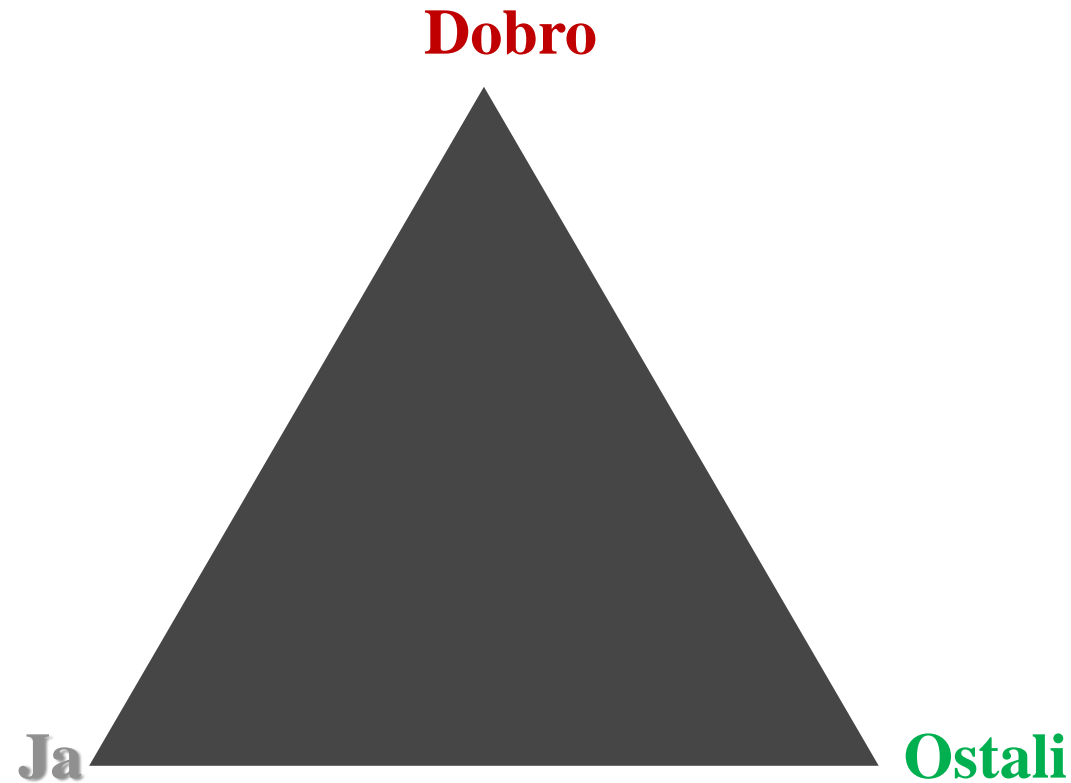
Ishodi učenja

- Razumijevanje **osnovnih etičkih principa**
- Upoznavanje sa **Konceptualnim okvir za identifikovanje, ocjenu i rješavanje prijetnjih.**

Organizaciona etika

„ unošenje **etičkih vrijednosti** u proces donošenja odluka, rukovođenja i uspostavljanja komunikacije između **organizacije, njenih stakeholdera i okruženja.**“

Etička kultura

Odgovornost uprave /rukovodstva

Strategija

Politika

Nadzor

Objelodanjivanje

REZULTATI:

- Etička kultra
- Performance
- Effective control
- Legitimacy

Zašto je važna etika u računovodstvu?

Kvalitet računovodstvenih informacija

Kvalitet ekonomskih odluka korisnika finansijskih izvještaja

Finansijski skandali i bankrotstva u XX vijeku

Odsustvo sistemskog rada na promociji etičkog i sankcionisanju neetičkog ponašanja poslovnih lica, posebno računovođa

Promovisanje važnosti etike za profesionalne računovođe i menadžere

Zajedničko svim prevarama je - nedostatak etike

Postojanje etičkog kodeksa samo po sebi ne čini kompaniju etičnom ili neetičnom!

“ But rules cannot substitute for character”

Alan Greenspan, bivši direktor američkih federalnih rezervi, maj 2005

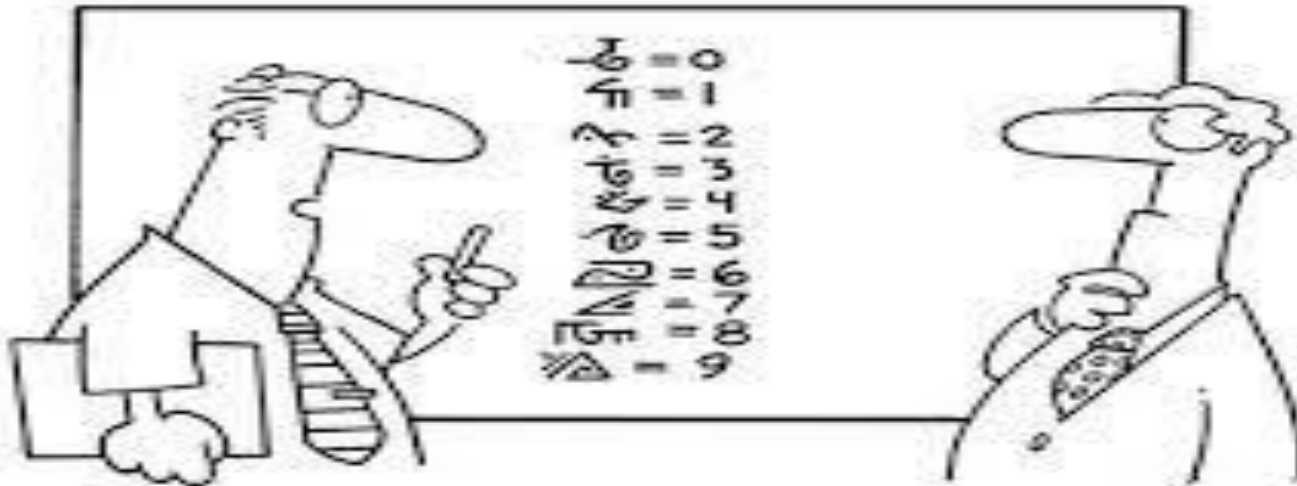
Ključno:

Implementirati etičke norme koje podražavaju odgovarajući sistem vrijednosti

Faktori koji utiču na neetičko djelovanje

- ❑ RADNO I POSLOVNO OKRUŽENJE
- ❑ PRILIKE ZA IZVRŠENJE
- ❑ LIČNI INTEGRITET

"The accounting department just can't live with the old numbers anymore. There is just too much bad history, too many painful memories. We've replaced them with a whole new set of digits and we'd like the rest of the company to cooperate."

Profesionalna etika – primjena opšte etike na određenu profesiju

Profesionalna etika predstavlja **ukupnost moralnih načela o dužnosti i obavezama ljudi u nekoj profesiji**, pri čemu posebnu pažnju treba usmjeriti na **očuvanje povjerenja javnosti u kvalitet i pouzdanosti usluga date profesije**

Računovodstvena etika

Ciljevi računovodstvene profesije su: povjerenje, profesionalizam, kvalitet usluga i sigurnost za korisnike finansijskih izvještaja

Računovodstvena etika

Skup prihvatljivih pravila ponašanja i vrijednosti u procesu obavljanja računovodstvenih i revizorskih aktivnosti koji treba da doprinesu realizaciji ciljeva računovodstvene profesije.

Profesionalne računovođe

Profesionalni računovođa u javnoj praksi je profesionalni računovođa koji svoju aktivnost obavlja u okviru privrednog subjekta pružanjem usluga: **revizije**, računovodstva, poreskog menadžmenta, konsalting usluga i usluga finansijskog menadžmenta.

Zaposleni profesionalni računovođa je računovođa koji je zaposlen **kod poslodavca** u oblastima kao što su trgovina, usluge, javni sektor, obrazovanje, regulatorna tijela ili profesionalna tijela ili profesionalni računovođa koji radi po ugovoru sa pravnim licima.

Etički kodeks za profesionalne računovođe

Dio A - Osnovi etički principi koji se odnose na sve profesionalne računovođe

Dio B- Konceptualni okvir etičkog kodeksa koji se odnosi na profesionalne računovođe u javnoj praksi

Dio C- Konceptualni okvir etičkog kodeksa koji se odnosi na profesionalne računovođe u javnoj praksi

Dio A- Osnovni etički principi

Integritet (poštenje)

Profesionalni računovođa treba da postupa ispravno i časno (pošteno) u profesionalnim i poslovnim odnosima.

Profesionalni računovođa ne treba da bude povezan sa finansijskim izvještajima, poreskim prijavama ili drugim informacijama ukoliko vjeruje da te informacije:

- sadrže suštinski *netačnu ili obmanjujuću izjavu*
- sadrže *nepotvrđene izjave ili informacije*
- *izostavljaju ili prikrivaju informacije* koje su relevantne

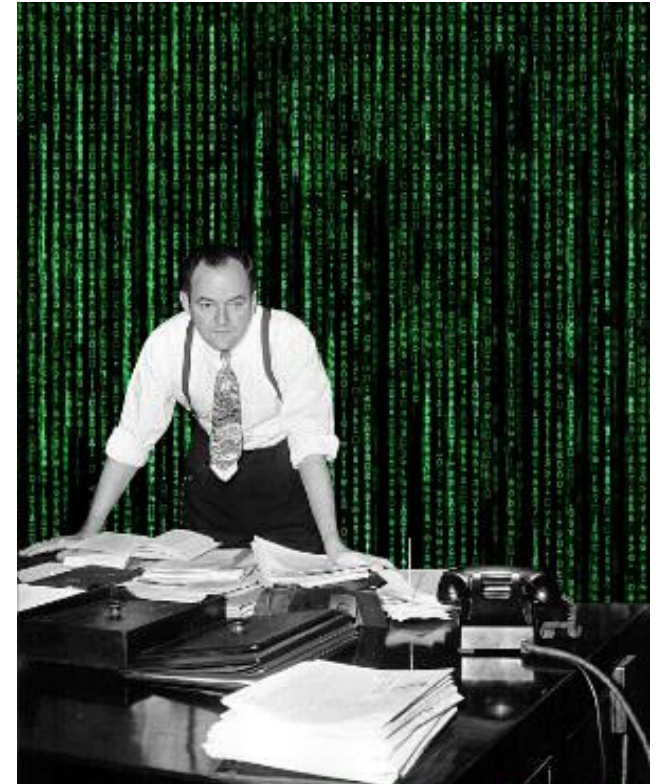

Profesionalna osposobljenost i dužna pažnja

Profesionalne računovođe **treba da** :

- *održavaju profesionalno znanje i vještine na nivou* kojim se obezbjeđuju kompetentne profesionalne usluge,
- posvećeno i pažljivo pristupaju pružanju profesionalnih usluga u skladu *sa primjenjenim tehničkim i profesionalnim standardima*
- *prenos znanja i iskustva na svoje saradnike*

Profesionalno ponašanje

- **Profesionalni računovođa treba** da poštuje relevantnu zakonsku i profesionalnu regulativu i *izbjegava ponašanje i djelovanje koje diskredituje profesiju*
- Profesionalni računovođa treba da se *ponaša u skladu sa javnim interesom*

Povjerljivost

Profesionalne računovođe treba da poštuju **povjerljivost informacija o poslovanju klijenta** do kojih dolaze u toku obavljanja profesionalnih usluga.

- Povjerljive informacije *ne treba da se koriste u cilju sticanja ličnih koristi* za profesionalnog računovođu ili treće strane
- Bez odgovarajućeg i specifičnog odobrenja ili zakonske obaveze za objelodanjivanje *ne smiju se objelodanjivati informacije o klijentu*

Konceptualni okvir profesionalne etike

Konceptualni okvir profesionalne etike –Prijetnje etičkim principima

Lični interes

Prijetnja da će lični, finansijski ili drugi, interesi neodgovarajuće uticati na ponašanje i prosuđivanje profesionalnog računovođe

Samokontrola

Prijetnja da profesionalni računovođa kontroliše poslovne odluke za čije donošenje je odgovoran.

Zastupanje

Prijetnja da će profesionalni računovođa promovisati klijentove interese ili kompanije u kojoj je zaposlen do te mjere da je ugrožena njegova objektivnost

Prisne veze sa klijentom

Prijetnja da dugotrajna saradnja sa klijentom ili poslodavcem može dovesti da profesionalni računovođa bude previše naklonjen njihovim interesima ili prihvati njihov rad

Zastrašivanja od strane klijenta

Prijetnja da će profesionalni računovođa biti spriječen da djeluje objektivno zbog pritisaka, uključujući pokušaj vršenja neprimjerenog uticaja na računovođu (otpuštanja ili degradiranje zaposlenog)

Računovođa kada identifikuje PRIJETNJU za realizaciju etičkih principa treba da:

1. ocjeni da li je takva prijetnja na **prihvatljivom nivou**
2. razmotri **postojeće uslove, politike i procedure** (koje su utvrđene od strane profesije, zakonika rješenja, poslovne procedure i politike koje u uspostavljene radi unapređivanja etičkog ponašnja npr. efektivan sistem prijave sumnjivih radnji i neetičkog postojanja, monitoring od strane profesije i disciplinski postupci i sl.). To ne treba miješati sa **ZAŠTITNIM MJERAMA** jer nisu posebno dizajnirane za zaštitu od određenih prijetnji.

Konceptualni okvir profesionalne etike –Rješavanje prijetnji

Identifikovane prijetnje koje nisu na zadovoljavajućem nivou moraju biti riješene tako da se :

1. Otklone okolnosti koje stvaraju prijetnju
2. Primjenom zaštitnih mjera da se identifikovane prijetnje smanje na prihvatljivi nivo;
3. Odbije ili okonča određena profesionalna aktivnost ako

Konceptualni okvir profesionalne etike – Zaštitne mjere

- **Znanje**
- **Zakoni** (civilni i krivični)
- **Regulatorna tijela**-Poreska uprava, Agencija za sprečavanje pranja novca, Centralna banka itd
- **Profesionalne organizacije** npr. IFAC- Etički kodeks, Standardi

Esej:

- Etika i stručnost: dvije strane jednog novčića
- Profit, održivi razvoj i etika: da li postoji veza?
- „Zviždači“ - da li su junaci ili ne

Koja principi su ugrožena u sljedećim primjerima:

A) Menadžer vas je zamolio da umjesto kolege Dejana koji je na odmoru pregledati njegovu poslovnu poštu kako bi se klijentima odgovorilo na vrijeme. Prilikom otvaranja mail od klijenta “XYZ” pročitali ste sljedeće:

- *Jos uvijek čekam tvoj odgovor na moj zahtjev za informacijom u pogledu postojećih ugovora mog konkurenta i njegovog dobavljača. Ja bih želio da ponudim veću cijenu za njihovu robu pa mi treba ova informacija kako ne bih ponudio nižu cijenu. Kao što smo se dogovorili ja bih ovu situaciju platio 2.000€ i ne bih nikom rekao o nasem dogovoru.*

B) Dobili ste zahtjev za pružanje dodatnog uvjerenja o poštovanju određenog standarda i procedura kod entitea koji je klijent drugog profesionalnog računovođe u javnoj praksi. Niste u mogućnosti da uspostavite komunikaciju sa aktuelnim računovođom niti imate sva dokumenta niti činjenice relevantne za izražavanje misljenja. Naknada je simbolična.

III predavanje

KONCEPTUALNI OKVIR FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA (IASB 2010/2018)

Konceptualni okvir finansijskog izvještavanja

Ishodi učenja:

- Razumijeti šta je konceptualni okvir finansijskog izvještavanja
- Razumijeti svrhu konceptualnog okvira
- Objasniti ko su glavni korisnici finansijskih izvještaj
- Razumijeti obračunsku osnovu i kontinuitet poslovanja kao ključne pretpostavke
- Identifikovati kvalitativne karakteristike koje čine finansijske izvještaje korisne
- Definisati osnovne elemente finansijsih izvještaja
- Objasniti kriterijume za priznavanje elemenata u finansijskim izvještajima
- Objasniti osnove vrednovanja
- Razdvojiti koncept održavanja finansijskog kapitala i fizičkog kapitala

Konceptualni okvir finansijskog izvještavanja

Postavlja **koncepte** koji se nalaze u osnovi sastavljanja i prezentacije finansijskih izvještaja za eksterne korisnike i za procjenu postojećih računovodstvenih standarda od strane IASB.

Konceptualni okvir finansijskog izvještavanja

- zasnovani su na poboljšanom i konzistentno primjenjivom **Konceptualnom okviru**
- zasnivaju se na jasno istaknutom **cilju standarda**
- obezbjeđuju dovoljno detaljnu strukturu da standard može biti operacionalizovan i široko primjenjen
- zasnivaju se na **minimalnom korišćenju izuzetaka u odnosu na praksu**

Konceptualni okvir finansijskog izvještavanja

Računovodstveni standardi su standardizovani računovodstveni principi, kodifikovani u okviru pisanih pravila o *pripremanju, priznavanju, odmjeravanju i prikazivanju stavki u finansijskim izvještajima preduzeća*

Globalni međunarodni računovodstveni standardi:

1. **Opšti prihvaćeni računovodstveni principi** (Generally Accepted Accounting **Principles-US GAAP**) objavljeni od strane Odbora za računovodstvene standarde (Financial Accounting Standard Board-FASB)
2. **Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja** (International Financial Reporting Standards –**MSFI**) objavljeni od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB)

Konceptualni okvir finansijskog izvještavanja

Struktura: (koncepti)

1. Cilj finansijskog izvještavanja
2. Kvalitativne karakteristike
3. Finansijski izvještaji i izvještajni entitet
4. Elementi finansijskih izvještaja
5. Vrednovanje
6. Prezentacija i objelodanjivanje

Konceptualni okvir finansijskog izvještavanja

1989-...

2004 – započet zajednički projekat u cilju postizanja globalne harmonizacije računovodstvene regulative

2010- završene dvije faze projekta koje su donijele značajne promjene u pogledu definisanja kruga korisnika i osnovnog cilja finansijskog izvještavanja, i kvalitativnih karakteristika

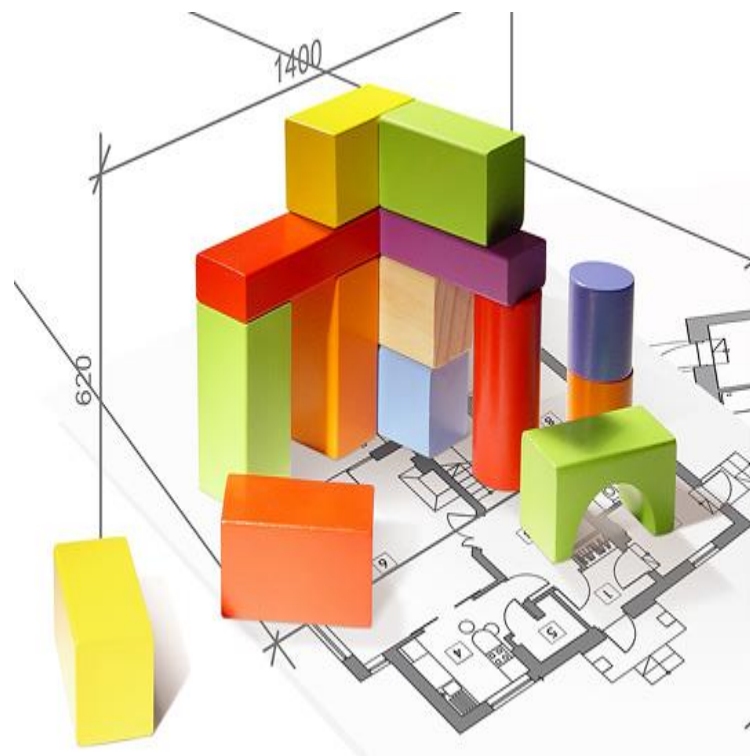
Septembar 2012- IASB samostalno nastavlja proces revizije Konceptualno okvira sa fokusom na definisanje elemenata, kriterijuma priznavanja i definisanja osnova vrednovanja, kao i novih zahtjeva u okviru prezentacije i objelodanjivanja pojedinih računovodstvenih kategorija.

2018- objavljen novi Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje sa efektivnim datumom primjene 01.01. 2020.

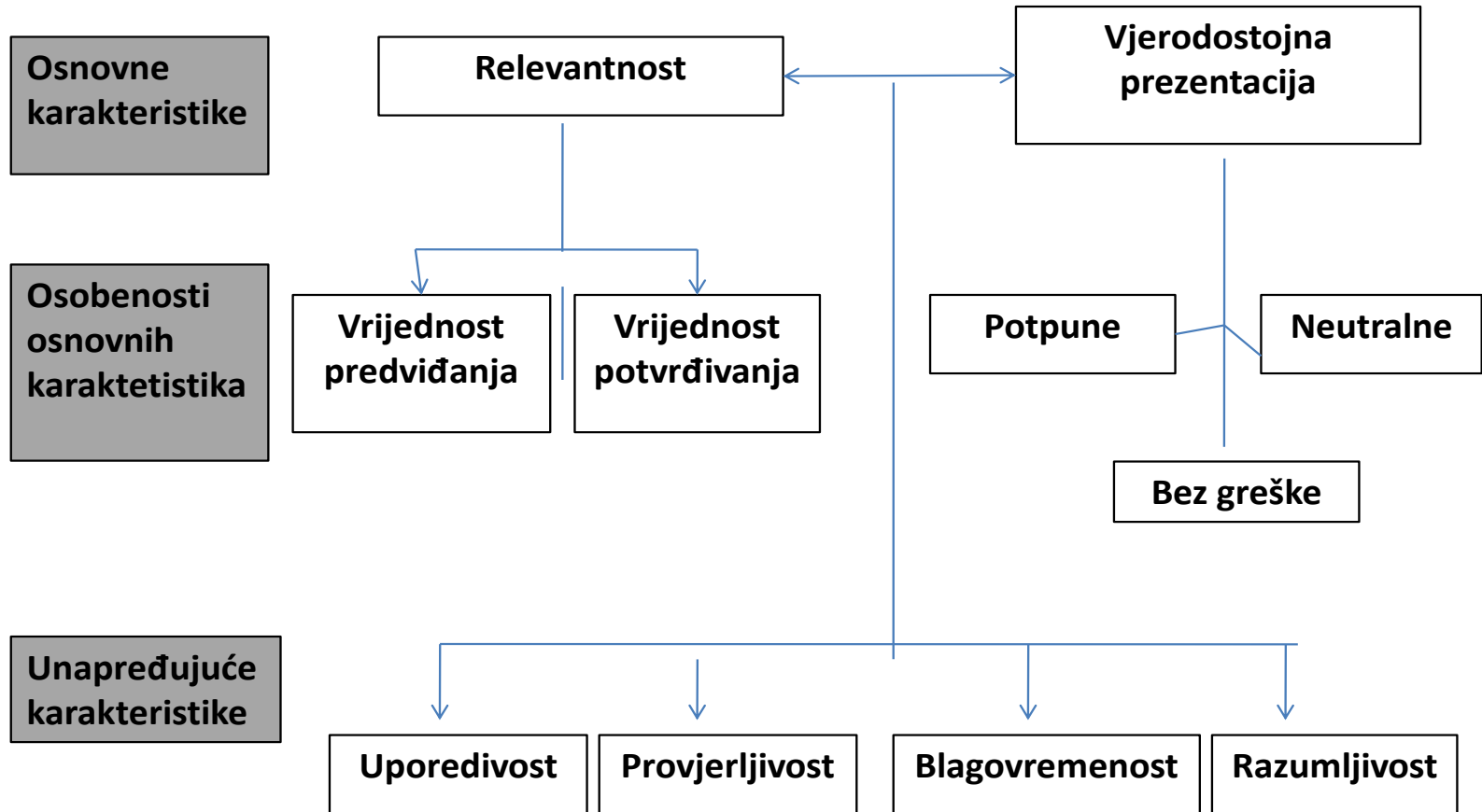
Poglavlje 1: Cilj finansijskog izvještavanja

Cilj finansijskog računovodstva jeste obezbijediti korisne informacije eksternim korisnicima (prije svega investitorima i povjeriocima) za donošenje **odluka o ulaganju resursa u određeni entitet.**

Poglavlje 2: Kvalitativne karakteristike

Poglavlje 3: Izvještajni entitet i finansijski izvještaji

Izvještajni entitet je entitet/preduzeće od kojega se zahtijeva ili koje bira da pripremi finansijske izvještaje, nije nužno da bude pravno lice- može biti dio preduzeća ili više od jednog preduzeća

Finansijski izvještaji su izvještaji putem kojih kompanija obezbjeđuje podatke o sredstvima, obavezama, kapitalu, prihodima i rashodima

Poglavlje 4: Elementi finansijskih izvještaja

- oslikavaju finansijske efekte transakcija i drugih grupa grupišući ih u šire klase prema njihovim ekonomskim karakteristikama i to:
 - Imovina
 - Obaveze
 - Kapital
 - Prihodi
 - Rashodi

Novi konceptualni okvir :

-razdvaja definiciju imovine i obaveza od kriterijuma za priznavanje;

-uvodi koncept ekonomskog resursa

Koncept ekonomskog resursa

Imovina je ekonomski resurs kontrolisan od strane preduzeća, nastao kao posljedica prošlih događaja.

Ekonomski resurs preduzeća je **pravo** koje proističe iz njegovog posjedovanja i koje ima **potencijal da proizvede** buduće ekonomske koristi.

.

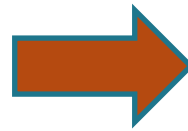

Nove definicije sredstava i obaveza

Prethodna definicija :

Resursi kontrolisani od strane preduzeća kao rezultat prošlih događaja i od kojih se **očekuje** u budućnosti priliv ekonomskih koristi za preduzeće

SREDSTVA

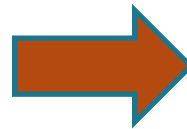

Nove definicije :

Sadašnji ekonomski resursi kontrolisani od strane preduzeća kao rezultat prošlih događaja. Ekonomski resurs je **PRAVO** koje ima potencijal da stvara ekonomske koristi.

OBAVEZE

Sadašnja obaveza preduzeća proizašla iz prošlih događaja, čije **izmirenje će dovesti** do odliva sredstava preduzeća koji sadrže ekonomske koristi .

Sadašnja obaveza preduzeća da izvrši transfer određenog ekonomskog resursa a koja je nastala kao rezultat prošog događaja. Sadašnja obaveza je dužnost ili odgovornost preduzeća koju **preduzeće praktično ne može izbjeći.**

Poglavlje 5: Priznavanje i prestanak priznavanja sredstava

Prethodni kriteriji za priznavanje su bili:

- entitet treba da prepozna stavku koja je ispunila definicija elementa *ako je vjerovatno da će ekonomska korist priticati u entitet i ako ta stavka ima trošak ili vrijednost koja se može pouzdano utvrditi.*

Revidirani kriterijumi za priznavanje izričito se odnose na *kvalitativne karakteristike korisnih informacija.* Odnosno, priznavanje je prikladno ako rezultira i *relevantnim informacijama* o imovini, obavezama, kapitalu, prihodima i rashodima i *vjerodostojnom predstavljanju* tih stavki, jer je cilj pružiti informacije koje su korisne za investitore, zajmodavce i druge povjerioce.

Poglavlje 5: Priznavanje i prestanak priznavanja sredstava

Prestanak priznavanja za :

- **SREDSTVA**, kada preduzeće izgubi kontrolu nad sredstvom ili dijelom sredstva
- **OBAVEZE**, kada preduzeće nema više sadašnju obavezu za sve ili dio priznatih obaveza u bilansu stanja

Poglavlje 6: Vrednovanje elemenata finansijskih izvještaja

Vrednovanje je proces određivanja novčanog iznosa u stavu za knjiženje, kao i iznosa po kojima elementi fin. izvještaja treba da budu priznati u finansijskim izvještajima.

Prema **kriterijumu primijenjenog postupka vrednovanja** ono se dijeli na:

- Mjerenje**, utvrđivanje novčanog iznosa bez potrebe za vršenjem bilo kakvih procjena (npr. Utvrđivanje nabavne vrijednosti materijala)
- Procjenjivanje**, određivanje iznosa koji u sebi sadrži određena projenjivanja (vijek upotrebe sredstva)- troškovi amortizacija

Prema vremenu kada se radi vrednovanje:

- početno vrednovanje** (određivanje vrijednosti stavki prilikom početnog priznavanja u poslovne knjige)
- naknadno vrednovanja** (određivanje vrijednosti stavke u finansijskim izvještajima na dan bilansa ili u toku godine u slučaju da se isknjižava)

Poglavlje 6: Vrednovanje elemenata finansijskih izvještaja

osnovica	Elementi Bilansa stanja	
	Imovina	obaveze
Istorijski trošak (trošak nabavke tj.nv/ck)	Na temelju plaćenog iznosa novca	Na temelju iznosa priliva primljenog u razmjenu za obavezu ili iznos novca za koji se očekuje da će biti isplaćen radi podmirivanja obaveze
Tekući trošak (troškovi zamjene)	Prema iznosu novca koji bi trebalo isplatiti ako bi se ista ili ekvivalentna imovina nabavljala u sadašnjosti	Po nediskontovanom iznosu novca koji bi bio potreban za podmirivanje obaveze u sadašnjosti
Neto realizovana vrijednost	Po iznosu novca koji se može dobiti prodajom imovine- troškovi prodaje	Po ugovorenim vrijednostima
<i>Fer vrijednost</i>	<i>Vrijednost koja se ostvari u nezavisnoj transakciji između voljnih i dobro obavještenih lica u transakciji.</i>	
<i>Upotrebna vrijednost</i>	<i>Sadašnja vrijednost budućnih novčanih tokova</i>	<i>Sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih odliva</i>

Poglavlje 7: Prezentacija i Objelodanjivanje

- *Bilans uspjeha (realizovani dobiti i gubici)*
- *Izvještaj o sveukupnom rezultatu (nerealizovani dobiti i gubici)*

Korisni sajtovi :

- www.ifrs.org;
- <https://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf/iasb-ifrs-ic/iasb>
- <https://www.iasc-commons.org>;
- <https://www.iaesb.org>
- https://ugc.futurelearn.com/other_assets/learning-guide/the-crowdsourced-guide-to-learning.pdf;

HVALA NA PAŽNJI